

Горностай О. О.
студентка магістратури
«Управління навчальним закладом»
Житомирського державного університету
ім. І. Франка, м. Житомир
директор
(Гадзинський ЗДО Житомирського району)
e-mail: lenagornostaj@gmail.com

Наукові та нормативно-правові основи інноваційного менеджменту в освіті

У статті розкрито основи та сутність інноваційного менеджменту в системі освіти. На основі аналізу наукових джерел розкривається зміст понять «менеджмент», «інноваційний менеджмент», «менеджмент освітніх інновацій». Встановлено, що забезпечення якісного управління процесами функціонування й розвитку закладів освіти неможливе без необхідного рівня формування готовності керівників до запровадження інновацій в освіті.

Актуальність теми дослідження. Менеджмент освіти – це вид управлінської діяльності, який складається із сукупності засобів, методів та форм впливу на індивідуумів та колективи з метою ефективного функціонування даної галузі.

Удосконалення управління сучасною школою можливе на основі модернізації функцій керівника (традиційно це – організаторська та контролююча). Оновленню функцій управління сприяє світова тенденція щодо моделювання освітніх закладів.

Мета статті. Розкрити основи та сутність інноваційного менеджменту в системі освіти.

Виклад основного матеріалу. З огляду на сучасні світові тенденції Україною проголошено курс на інноваційний розвиток. Він відображений у Концепціях державної інноваційної політики України, Законі України «Про інноваційну діяльність», Положенні «Про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» та ін. У Законі України «Про загальну середню освіту» передбачено участь загальноосвітніх навчальних закладів в інноваційній діяльності, що виявляється зокрема в проведенні на їх базі педагогічних експериментів. Сучасна школа як відкрита соціальна організація не може не реагувати на зовнішню ситуацію (економічну, культурологічну, політичну). Термін «інновація» в перекладі з латинської мови означає «оновлення, новизна, зміна».

Сучасні вітчизняні вчені розглядають інновацію в освіті як «процес створення, поширення й використання нововведень для розв'язання тих педагогічних проблем, які досі розв'язувались по-іншому». Ядром, смисловим центром будь-якої інновації є нова ідея; її джерелом – дослідницька діяльність вченого або пошукова практика вчителя, керівника, колективу школи; Сутність менеджменту інновацій полягає у забезпеченні умов для внесення системних змін у діяльність навчального закладу, спрямованих на його розвиток і покращення його роботи.

Інноваційна діяльність як засіб підвищення конкурентоспроможності, у результаті якої створюються та матеріалізуються нововведення, потребує оптимізації управлінської діяльності, переведення її на високий рівень управління. Сучасний інноваційний менеджмент є найбільш важливим елементом і результатом конкурентоздатності на ринку праці, що спрямований на підвищення ефективності та якості професійної діяльності, є дієвим інструментом в руках кваліфікованого керівника, що стимулює неперервний розвиток колективу і кожного співробітника зокрема. Успішність інноваційної діяльності зумовлена інноваційним менеджментом. Інноваційний менеджмент являє собою стійку сукупність дій з визначення цілей розвитку закладу, обґрунтування та прийняття рішень щодо впровадження новацій, організації інноваційної діяльності, мотивації та стимулювання суб'єктів інноваційного процесу. Інноваційний менеджмент – це підсистема загального управління, метою якої є управління інноваційними процесами в організації. Інноваційний менеджмент як система – сукупність економічних, мотиваційних, організаційних і правових засобів, методів і форм управління інноваційною діяльністю організації з метою оптимізації економічних результатів її господарської діяльності [1: 13].

Інноваційний менеджмент виник на підґрунті досягнень різних наук (управління, економіки, психології, педагогіки, соціології), які сформували теорії та нагромадили позитивний досвід про творчу активність особистості, науково-технічний прогрес, методи удосконалення, амкемотиви діяльності. Він покликаний забезпечити реалізацію стратегічних цілей організації через інноваційні процеси. Інноваційний менеджмент розглядають у декількох аспектах як: науку та мистецтво управління інноваціями (І. Дичківська, П. Завлін та ін.); вид управлінської діяльності з прийняття рішень щодо інновацій (І. Балабанов, М. Йохна, В. Стадник та ін.); апарат управління інноваціями (Н. Круглова, А. Поршнєв та ін.); систему правил, принципів, норм, ціннісних орієнтацій, що регулюють різні сфери інноваційної діяльності (В. Василенко, Л. Огольова та ін.). Особливості інноваційного

менеджменту в освітній галузі розкриті в працях Л. Ващенко, Л. Даниленко, Л.Калініної, О.Козлової, М. Поташника та ін. Як стверджує Л. Даниленко, менеджмент є однією з головних функцій управління, де відбувається процес цілеспрямованого впливу суб'єкта управління (керівника) на об'єкт управління (соціальну систему, що функціонує в ринкових умовах), внаслідок якого відбувається якісна зміна об'єкта управління і підвищується рівень його конкурентоспроможності [1].

Однак, зважаючи на вирішальне значення інноваційного менеджменту в системі освіти, як засіб підвищення конкурентоздатності освіти на ринку праці залишається актуальним та визначає необхідність подальшої наукової роботи у цьому напрямку. Інноваційний менеджмент розглядається, як система управління, яка активно впливає на управлінську діяльність, на розвиток інноваційної, інвестиційної, політичної та соціально-економічної діяльності, як окремої організації, так і країни в цілому. Наукові основи менеджменту освітніх інновацій використовуються в тих освітніх організаціях, де намагаються досягти максимально – ефективних результатів при мінімальних витратах. Л. Даниленко вважає, що менеджмент освітніх інновацій – це нова галузь науки про управління людськими і матеріальними ресурсами в закладах і установах освіти, яка упроваджується на засадах інвестицій та інновацій, завдяки чому, якісно покращуються основні показники їх діяльності. Вчена здійснює розмежування таких понять як «управління», «менеджмент в освіті» і «менеджмент освітніх інновацій». Спільним між ними є те, що це процеси цілеспрямованого впливу суб'єкта управління (керівника) на об'єкт управління (соціально – педагогічну систему), в результаті якого відбувається його якісна зміна, а відмінним – те, що ця «якісна зміна» в управлінні впливає лише на якість навчально-виховного й управлінського процесів; у менеджменті освіти – ще й забезпечує конкурентоздатність освітніх організації (закладів, установ), а в менеджменті освітніх інновацій – інноваційний розвиток педагогічних кадрів [3]. Менеджмент освітніх інновацій є сучасним напрямом розвитку науки про управління, уякому розкривається вплив інвестицій та інновацій на розвиток людських, матеріальних і фінансових ресурсів у закладах освіти з метою якісного покращення основних результатів їх діяльності.

Управління інноваційним розвитком передбачає аналіз і оцінку введених керівником управлінських інновацій, створення умов для їх успішної розробки і застосування. Паралельно з цим передбачено проведення цілеспрямованого відбору, оцінки й застосування на практиці передового педагогічного досвіду, нових ідей, методик, запропонованих науковцями та практиками. Основне призначення

інноваційного менеджменту в управлінні освітою – забезпечити чітку і налагоджену роботу апарату управління, його інноваційність, мобільність та оперативність.

Висновок. Таким чином, інноваційний освітній менеджмент є складовою загального менеджменту і розглядається в теорії як процес цілеспрямованого впливу суб'єкта управління (керівника) на інший об'єкт управління – соціальну систему, що перебуває у стані постійного розвитку, внаслідок якого відбувається не лише його якісна зміна та підвищення рівня конкурентоздатності, а й підвищується рівень залучення інвестицій та інновацій.

Список використаних джерел та літератури:

1. Стадник В. В. Інноваційний менеджмент / В. В. Стадник, М. А. Йохна. – Київ : Академвидав, 2006. – 464 с.
2. Даниленко Л. І. Інноваційний освітній менеджмент : навч. посіб. / Л. І. Даниленко. – Київ : Главник, 2006. – 144 с.
3. Даниленко Л. І. Управління інноваційною діяльністю в загальноосвітніх навчальних закладах : монографія / Л. І. Даниленко. – Київ : Міленіум, 2004. – С. 85.

Горностаї Е.

Научные и нормативно-правовые основы инновационного менеджмента в образовании

В статье раскрыты основы и сущность инновационного менеджмента в системе образования. На основе анализа научных источников раскрывается содержание понятий «менеджмент», «инновационный менеджмент», «менеджмент образовательных инноваций». Установлено, что обеспечение качественного управления процессами функционирования и развития учреждений образования невозможно без необходимого уровня формирования готовности руководителей к внедрению инноваций в образовании.

Hornostai O.

Scientific and regulatory bases of innovative management in education

The article describes the basics and essence of innovation management in the education system. Based on the analysis of scientific sources, the content of the concepts «management», «innovative management», «management of educational innovations» is revealed. It is established that ensuring the quality management of the processes of functioning and development of educational institutions is impossible without the necessary level of formation of readiness of managers for the introduction of innovations in education.